

máma je „most důvěry“

A taky to musí umět s dětmi. Říkáme tomu most důvěry a je to vlastně hrozně jednoduché. Maminka se v nejlepším slova smyslu musí napojit na tu svoji hlubokou vnitřní ženskou sílu, na Vlčici nebo Bohyni, je jedno, jak tomu budeme říkat. Sama na sebe. Musí najít svoje instinkty, potřebuje dobře vnímat svoje tělo a rozumět mu: pak je spokojená. A následně se pak může napojit na svoje dítě a zabalí ho do něhy, doteků, vůně a svého hlasu. A sytí ho pocitem „mám tě ráda“. A „já jsem tady“. A taky „můžeš se na mě spolehnout“. Když jsme malí, potřebujeme hlavně něhu a pocit bezpečí. Tím máma doslova vybuduje most důvěry od sebe k dítěti. A když se to mámě podaří, tak ji dítě napodobí a vytvoří si pak následně most důvěry samo k sobě.

Na jeho počátku ale stojí máma.

Vazba mezi mámou a dítětem je naprosto unikátní, nic podobného nikde v přírodě nenajdete. Musím to znova zopakovat: **v tom smyslu je máma nikým a ničím nenahraditelná**. Proto jsou první tři roky života ty nejdůležitější. Už nikdy nejsme tak citliví a vnímaví jako ve věku do tří let. Tehdy utváříme most důvěry. Když se to podaří, vydáte se na oběžnou dráhu života se základním pocitem důvěry v sebe a ve svět: já jsem v pořádku a svět je v pořádku. Najdete sami sebe. A k tomu malé dítě potřebuje vlastně jen jednu věc: **blažené tělíčko**. To mu právě zajistí něžná máma. A je naprosto neuvěřitelné, jak to příroda vymyslela: protože dítě až do tří let vnímá sebe a mámu jako jednu bytost. Potřebuje určitý počet doteků, určitý počet pohazení, určitý počet pohledů z očí do očí. Tím se tvoří ony mosty důvěry. A znovu: máma je v tomto směru nikým a ničím nenahraditelná. Proto máme rádi, když mámy nosí svoje děti v šátcích. Když jsou prostě spolu a dítě může cítit vůni mámy, když slyší, jak jí bije srdce a tak.

To jsou principy! To jsou uzle! Nádhera.

táta je „most odvahy“

Zatímco mámu má dítě v podstatě neustále k dispozici, s tátou je to jinak. O tátu musí dítě svým způsobem „usilovat“. **Musí se vlastně „snažit“, aby si ho získalo**. Táta zpevňuje, nárokuje. Staví překážky. Zatěžuje. A dítě to všechno pro svůj zdravý vývoj potřebuje! Nejhorší je, když máma udělá ze svého partnera svoji kopii: druhou mámu. Bud' na ni hodný. Tak jí říkej, že ji máš rád. **Dítě ale nepotřebuje dvě mámy**. Naše malá nepotřebuje pořád dokola od táty slyšet, že ji má rád. Potřebuje se o něho hlavně opřít. Potřebuje spolehlivou oporu. Ochranu. Bezpečnou sílu. Popravdě, táta je v komunikaci s dětmi vlastně tak trochu „tupý“. Reaguje se zpožděním, někdy s malým zájmem a někdy vůbec. A dítě se musí snažit, aby si získalo jeho pozornost. Zatímco máma je bezpodmínkově přijetí, otec to má jinak: mám tě rád, ale udělej to a dokaž! Je to láska s podmínkou. Nádherný princip, který učí táta, a děti ho moc potřebují.

A naprosto klíčová věc: pokud dítě uspěje a most odvahy přejde, pokud si ten vztah k tátovi najde, **bude ho pak později v životě používat jako vzorec pro všechny ostatní vztahy v okolním světě**. Vztah k tátovi zkrátka a dobře znamená najít cestu do světa mimo rodinu a uspět v něm.

Další nádhera!

Dítě se musí přes ten symbolický most vydat a potřebuje samo aktivně hledat. U mostu důvěry jsou potvrzením, že je všechno v pořádku, **máma a blažené tělíčko**. U mostu odvahy je to **táta a výkon**. Já jsem v pořádku a svět je v pořádku, když mi otec uzná můj výkon. Když ho potvrdí. Ukaž? Výborně. Beru!

táta musí být konkrétní

Napovídali jsme toho s Jirkou za ty roky o obou mostech už mraky. A pořád nás to baví. A já u toho vždycky tak trochu čekám, až se Jirka nadechne a zahlásí: ale musí být konkrétní! Otec musí být, Marku, konkrétní!

Já vím, Jirko, a dělám si z něho občas srandu, protože on nesnáší, když se v rodinách „šikulkuje“. No vidíš, jaká jsi šikulka. To je ta naše šikulka. Šikulky lítají zprava zleva, ale k ničemu to není. Protože mozek dítěte **od táty čeká konkrétní hodnocení** věcí, které se mu povedly. Potřebuje to, aby se mohl líp učit. Domeček jsi nakreslil dobře, stojí pevně, okna, střecha. Hmmm, dobrý. A to je klika? Takže si můžou otevřít, že? To je fajn. Tady ti chybí komín, vidíš to? Co by v tom domečku dělali v zimě? Dítě potřebuje od táty konkrétní zpětnou vazbu. Pak se může učit.

Jasně, Jirko. Jen by mi ta šikulka čas od času tak úplně nevadila. A jsem si jistý, že když mu dám pořádné válečky, tak mi občas nějakou tu šikulku ještě rád uzná.

dítě vnímá tátu očima mámy

Kdy vstupuje do života dítěte táta? Vlastně hned od začátku. Ne tak silně jako máma, spíše zprostředkovaně, ale otisk tam je. **Hlavně tím, jak se chová k mámě.** A jak ho ona potom vnímá. První rok po narození dítěte potřebuje novopečená máma hlavně pocit, že se může o svého muže opřít. Že je spolehlivý. Že je tady pro ni. **Opora.** Když se dítě narodí, tak ho položí na tělo mámy a ono začne instinktivně hledat, kde by se mohlo napít. A u toho hledání si „vyjede“ první dráhu a vyjede si ji čichem. Čichem poznává svoji mámu. Jak voní. Po čichu přijde hned vzápětí sluch, dítě citlivě vnímá zvuky. A tátu vnímá tak, že když se objeví doma, tak nejprve uslyší zvuk jeho hlasu. A pozná, jak po jeho příchodu domů voní máma. Vlastně zkoumá, jak zvuk tátova hlasu změní vůni mámy. Když se máma „rozvoní“, tak je to hodný táta. Když změní vůni mámy nepříjemně, jde z něho strach. Zlý táta. Jde z něho napětí a nepohoda. A máma je potom vystresovaná a nervózní.

tak to máš smůlu, partyzáne, protože další jídlo bude zase až ráno

Bylo to na semináři v Liberci. Byl jiný v tom, že ve skupině pětadvaceti lidí bylo šest chlapů, což je vzácnost, protože chlapi většinou na semináře nechodí. A navíc to byli fajn chlapi: taková ta dobrá zdravá mužská síla, žádné namachrované čivavy.

A jedna máma se mě ptala, jestli je v pořádku, když na děti občas zvýší hlas. Jestli jim tím neublíží. Taková ta klasická máma, která kdysi měla ty nejlepší úmysly o harmonické rodině, ale po pár letech je totálně zmasakrovaná, protože nezvládla volnou výchovu. Takže všechno opakuje desetkrát, ale stejně ji nikdo neposlouchá, je z toho vyřízená, vnitřně napnutá, ale navenek se snaží být pořád děsně chápatjící. A výsledek je, že děti jsou zloději energie, protože se o všem diskutuje, smlouvá a odmlouvá. Anebo malí sobečci, kteří jsou citliví akorát tak k sobě, ale ne k druhým. Je to otravné, ubíjející a vůbec. A proč bys na ně nemohla zvýšit hlas? Dej mi příklad.

No tak třeba večer je volám k večeři, a když už jim po šesté řeknu, že je večeře, a pořád nikdo nejde, jestli už můžu? Kousek od ní sedí mladý táta, který trochu nevěřičně kroutí hlavou, a než se nadechnu, tak to vezme za mě: já ti něco řeknu, mám tři syny, minulý týden jsme byli sami doma, žena odjela na služebku. Večer na kluky volám „večeře“. Nic. Chvilku počkám a pak druhý výstřel „už je večeře“. Zase nic. A pak třetí výstřel „pánové, večeře právě skončila, jdeme se mýt“. Po umytí jdeme po schodech nahoru, ten nejmladší mě drží za ruku a říká „tati, já mám asi hlad“. A já se ani nezastavím a říkám, tak to máš smůlu, partyzáne, protože další jídlo bude zase až ráno. A vidím toho malýho, jak je překvapený a jak se mu to honí v té jeho makovičce: Aha! Takže žádné ty máš hlad, miláčku? A dyť jsem vás volala, to mám teď zase všechno vytahovat? A nevydržíš to? Ne? Tak pojď, ale rychle, něco vymyslíme, ale už je opravdu hrozně pozdě.

Tak to ani náhodou.

A mám ti říkat, co bylo druhý den? Před sedmou hošani stáli za dveřma v pokojíku, dělali sice jako že nic, ale jenom čekali, až padne to kouzelné slůvko... večeře. Tak tomu říkám učení kladivem a kovadlinou, směju se. Občas drsné, ale účinné.

Přijetí bez podmínky? Jasně. Něžná a vlídná máma? Jednoznačně. Ale nejlíp, když má v zádech pevného a spolehlivého tátu.

Táta je král.

Spravedlnost a řád.

Požadavek a zátěž.

Občas vlídný despota.

A dohromady s mámou to pak funguje jako pevný kříž, o který můžete opřít život celé rodiny. Když to funguje, jak má, tak věci stačí říct jenom jednou. A začínáme v batolecím věku. Já za sebe ale hlásím, že když byly holky malé, tak zrovna tohle jsem bohužel promáchnul.